

پشت پرده قانون امریه معروف ونهی از منکر

(قسمت اول)

امیرفیض- حقوقدان

آگاهید که دوروز پیش طرحی با دوفوریت در مجلس اسلامی مطرح شد، که به قانون امریه معروف ونهی از منکر معروف شده است.

در اصل هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی به امریه معروف ونهی از منکر تصریح شده و اضافه گردیده که قانون اجرائی آن بتصویب مجلس خواهد رسید، ولی همانطور که آگاهید ۳۵ سال است که قانون اجرائی اصل هشتم به مجلس نرفته بوده است، و این روزها یکدفعه با دوفوریت قانون امریه معروف ونهی از منکر به مجلس رفته است.

علت این مهم و تسریع بی سابقه، شمول بر عنوان تحریر حاضر است که در همین تحریر به آن پرداخته خواهد شد.

برای توفیق در این تحریر بجاست که در ماهیت قانون امریه معروف گفتگویی داشته باشیم.

امریه معروف که یکی از فروع دین اسلام است که بصورت وظیفه همگانی مسلمانان مقرر است و دامنه اجرائی آن، همه مردم به مردم - دولت به مردم و مردم به دولت را فرامیگیرد.

شاید بتوان با چشم پوشی هائی تکلیف عام امریه معروف ونهی از منکر را یکی از ارکان آزادیهای بیان و انتقاد گرفت.

عده ای سعی کرده اند که بین امریه معروف ونهی از منکر با اعلامیه جهانی حقوق بشر از باب آزادی های بیان، رابطه حقوقی ایجاد کنند در حالیکه این رابطه مجازی است نه حقیقی زیرا در اعلامیه جهانی حقوق بشر، آزادی بشر در بیان و عقاید خود محدود نشده ولی در امریه معروف محدود به معروف هائی است که در قرآن مشخص شده است.

توضیح اینکه <معروف> یعنی اموری که فطرت انسان با آن آشناست (تعریف از حقوق اسلامی است) ولی در حقوق مدرن به اموری اطلاق میشود که مورد قبول مردم است و همچنین منکر اموری است که مردم از مبادرت به آن کراهت دارند.

در حقوق اسلامی، معروف به اموری اطلاق میشود که قرآن آنها را مشخص کرده است نه آن چیزی که در مخیله و فکرات انسان جای عرضه پیدا کرده است.

محمد محمدی اشتهاردی در کتاب حکمت ۸۰ مورد از مواردی که معروف قرآن شناخته شده ذکر کرده است و تازه اشتهاردی نوشته که اینها جمع موارد معروف مورد ذکر در قرآن نیست خیلی بیشتر است.

امریه معروف ونهی از منکر در حقوق اسلامی

امریه معروف ونهی از منکر در حقوق اسلامی در یک ضابطه مشخصی قرار ندارد و بین حنفیان و شافعیان و شیعیان با دید های مختلفی بتفسیر آمده است، حتی آیات قرآن هم از اختلاف معنا و شمول آن بی نصیب نمانده است.

از باب نمونه در مقابل آیاتی که امریه معروف ونهی از منکر را وظیفه همه مومنان میدانند آیه ۱۰۵ سوره مائده تکلیف امریه معروف، از مسلمانان ساقط شده و میگوید >ای کسانی که ایمان آورده اید مراقب خودتان باشید وقتی که شما هدایت شده اید گمراهی گمراه شدگان به شما زیانی نمیرساند<.

یعنی تکلیف شما مراقبت از خودتان است نه بر هدایت دیگران؛ مفهوم این آیه ساقط شدن تکلیف امریه معروف ونهی منکر از عموم افراد است.

حنفیان قائل به وظیفه دانستن امریه معروف ونهی از منکر برای مسلمانان در این برهه از زمان نیستند.

مذاهب اهل سنت وظیفه امریه معروف را از وظائف حکومت میدانند و مستند آنها آیه ۱۰۴ سوره عمران است که میگوید >باید از میان شما جمعی دعوت به امریه معروف ونهی از منکر کنند و آنها همان رستگارانند<.^۱

ابن تیمیه و شیخ عبده امریه معروف ونهی از منکر را وظیفه حکومت میدانند نه افراد.

غزالی، امریه معروف ونهی از منکر را حتی در ردیف فروع دین مانند نماز و روزه قرار نداده.

آیه ۱۰۴ سوره عمران که صلاحیت امر ونهی به نیکی و بدی را محدود به افراد رستگارساخته دلیل روشنی است که امریه معروف ونهی از منکر نمیتواند در صلاحیت عامه مردم قرار گیرد و بر اساس همین آیه است که در اجرای اصل هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی در همان سالها پیشنهاد تشکیل وزارت امریه معروف ونهی از منکر شد.

دلیلی که فراگیری تکلیف امریه معروف ونهی از منکر از عموم مردم ساقط میکند، یکی این است که در فقه تشیع، امریه معروف ونهی از منکر، واجب کفائی شناخته شده است. واجب کفائی یعنی عملی که اگر بقدر کافی افرادی به آن عمل مبادرت کنند، انجام آن از دیگران ساقط میشود.

دوم که استنباط این تحریر است

همانطور که در ابتدای این تحریر اشاره شد >معروف< در حکم و آیات (امریه معروف ونهی از منکر) بر پایه تشخیص مسلمان نیست بلکه آن چیزهایی است که قرآن مشخص کرده و همانطور که قرآن گواه است صدها مورد است که قرآن از آنها بعنوان فطرت اسلامی یاد کرده و آگاهی بر آن موارد کار هر مسلمانی نیست و متخصص لازم دارد که اهل شیعیه آنرا به مراجع تقلید و اهل مذاهب اهل سنت آنرا به حکومت واگذار میکنند. در جمهوری اسلامی که مراجع تقلید همه امور را قبضه کرده اند آنرا به گشت

^۱ - در دومورد اشاره شده سوره عمران و مانده دقیقا ضد و نقیض هایی که به قرآن نسبت داده می شود ثابت می گردد. بالاخره تکلیف مردم چیست. رستگار شده اند یا تکلیف دولت است به آنها راهنمایی کند؟؟ ح-ک

های ارشاد وزینب ها در محدوده حجاب وصل کرده اند و عامه تصور میکنند که امریه معروف و نهی از منکر فقط در مسئله حجاب است و اخیراً هم موضوع عینک آفتابی خانم ها و جوراب اسپرتی یا جوراب «لگی= تنگ» به وظایف گشته اضافه شده است.

موقعیت اجرائی اصل هشتم (امریه معروف و نهی از منکر)

در تعریف امریه معروف و نهی از منکر، کیفیت اجرائی و شمول آن متوجه مردم به مردم – دولت به مردم – و مردم به دولت است.

در علم حقوق و منطق هر عملی که مستقر بر ارکان موضوعی و یا عینی باشد در صورتی که یکی از آن ارکان مفقود و یا معیوب باشد تحقق آن عمل و تعهد ناقص است.

از سه رکن مستقر در تعریف امریه معروف و نهی از منکر فقط رکن دولت به مردم در جمهوری اسلامی جاری است و رکن امریه معروف و نهی از منکر که در رابطه بین مردم و دولت بصورت آزادی بیان و انتقاد شناخته میشود وجود ندارد و کسانی که وارد آن محوطه ممنوعه بشوند مجازات میگردند، نمونه بسیار تازه همین خبر محکومیت آقای زیبا کلام است که به اتهام انتقاد از حکومت خاصه موافقت نامه ژنو به ۱۸ ماه حبس تعزیری محکوم شده است.

رکن دیگر امریه معروف که از آن مردم به مردم است بصورت گشت ها و در رابطه با حجاب معمول است، ساخت حکومت میباشد و در واقع ضمیمه همان رکن دولت به مردم است و نمیتواند بعنوان یک رکن مستقل امریه معروف شناخته شود.

لذا اصل هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی (امریه معروف و نهی از منکر) بمناسبت اینکه جمیع ارکان آن وجود ندارد قائم به حق و در مقام قانون شناخته نمیشود دلیل این حقیقت چنین است:

حشرط اصلی در امریه معروف و نهی از منکر این است که امرکننده صالح و مراعی مراتب مورد امر و نهی باشد و اگر نباشد نمیتواند مسئولیت امر و نهی دیگران را بر عهده بگیرد (رطب خورده منع رطب نتوان کرد) (حقوق اسلامی فصل شرائط امریه معروف و نهی از منکر) آیه ۴۴ سوره بقره.

یعنی امریه معروف و نهی از منکر در یک جامعه اسلامی باید متوقف بر هر سه رکن باشد امریه معروف و نهی از منکر یک رکنی نمیشود.

تفسیر نورالثقلین در تفسیر آیه ۴۴ بقره میگوید > از جمله عذاب هائی که در انتظار آمران و ناهیان بدون عمل میباشد بریدن لبهای آنان با قیچی هائی از آتش است < یعنی امر و نهی آنها نه تنها مقبول نیست که عذاب ساز است.

پشت پنهان قانون امریه معروف و نهی از منکر چیست

کوتاهی ۳۴ ساله تصویب قانون امریه معروف و نهی از منکر و علت طرح دوفوریتی برای آن چنین است؛

شیخ حسن در نمایشگاه کتاب که همان هفته های اول انتخاب او جریان یافت گفت: > صاحبان فرهنگ به ارشاد و گشت ارشاد نیازی ندارند <.

فرمانده نیروی انتظامی (ناجا) درمقابل اظهارات شیخ حسن واکنش فوری نشان داد وبدون ذکرنام شیخ حسن گفت: <این چنین اظهارنظرها شخصی است وبرای گشت ارشاد تاثیری ندارد>.

چند ماه بعد از انتخاب شیخ حسن، طرح امنیت اخلاقی دراختیاروزارت کشورجمهوری اسلامی قرار گرفت یعنی زیرنظرشیخ حسن رفت؛ بلافاصله وزارت کشوراعلام کرد که نیروی انتظامی نباید وارد فضاهایی مانند دانشگاه بشود. این جریان واستقرار دولت بر اجرای طرح امنیت اخلاقی زمینه را توقف گشتهای ارشادی وزینب وغیره که قول شیخ حسن بود را قانونا فراهم میساخت.

درتحریر <کودتای شیخ حسن که درتاریخ ۱۷ مارچ ۲۰۱۴ تقدیم شد پایگاه های ابتدائی کودتا کاملا تشریح گردید که بجای تکرار آن ازجاوید ایران درخواست میشود که دسترسی خوانندگان این تحریر رابه آن ممکن سازند.>^۲

درهمان تحریر اشاره مستند شد که مجلس اسلامی از ایجاد پایگاه های کودتای شیخ حسن غافل نبوده و نگرانی خودش را بصورت ۲۰۰۰ سوال بدون پاسخ با شیخ حسن از طریق مجلس مطرح ساخته است.

قانون امریه معروف که بادفوریت به مجلس رفته وحتما تاکنون تصویب هم شده نه تنها تسلط شیخ حسن را بر سلاح امریه معروف ونهی از منکر ساقط میسازد، بلکه قوه اجرائی را مکلف میکند که از همان گشتهای ارشادی که شیخ حسن میخواست متوقف کند حتی حمایت عملی وحفاظتی بنمایند.

بیچاره خرازوی دم کرد   نایافته دم دوگوش گم کرد

این تحریر ممکن است ناقص باشد اگر به ادعای شیخ حسن مبنی بر اینکه صاحبان فرهنگ نیازی به ارشاد وگشت ارشادی ندارند وهمچنین واکنش فرمانده نیروی انتظامی نقدی استوار نسازد.

به امید تقدیم قسمت دوم

با کلیک روی زیر نویس موارد تشریحی در باره کودتای خزنده شیخ حسن روحانی را بخوانید

ح-ک